

קיום המצוות צריך להיות חדור בתשוקה וגעגועים לגאולה

שתי הוראות בעבודת ה' מהמזבח השלישי שבנה אברהם (בפרשתנו) ♦ (א) מקום המזבח - חברון - מורה שכל עניני העבודה (מזבח שעליו מקריבים קרבנות) צריכים להיות חדורים בענין האחדות, ענינה של "חברון", "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית" ♦ (ב) "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית" - מורה שכל עניני העבודה בזמן הגלות צריכים להיות קשורים וחדורים עם תוכן הענין דמלכות דוד, דוד מלכא משיחא ♦ משיחת ליל ז' מר-חשון ה'תשמ"ח - בלתי מוגה

הקרבנות, ובזמן הגלות - עבודת התפלה, "תפלות כנגד תמידין תקנום". והנה, "קרבן" קשור עם "מזבח", ובפשוטות - כדי להקריב קרבן יש צורך ב"מזבח", ולא עוד, אלא שגם השם "מזבח" (נוסף על הר"ת שבו) הוא מלשון "זבח", כלומר, ע"ש הקרבן.

[ועד כדי כך קשור ה"קרבן עם ה"מזבח" - שאפילו בנוגע לקרבנות שמקריבים גוים, עם היות שאין אצלם כל פרטי דיני הקרבנות, אעפ"כ, ישנם כמה תנאים גם בקרבנות שלהם: (א) קרבן תמים, ולא בעל מום (לא אותם מומין כמו בנוגע לקרבן דבני"ל), (ב) להקריב **בבמה** (מקום גבוה), ע"ד ובדוגמת **מזבח**].

ועפ"ז מובן שבמזבחות (שעיקרם - הקרבנות) שבנה אברהם אבינו מתבטאת כללות עבודתו של אברהם אבינו, ובמיוחד במזבח השלישי - סיום **וחותם** כל המזבחות.

ומכיון שאברהם אבינו הוא היהודי הראשון, "אחד הי' אברהם",

ולא עוד אלא שבברכה הראשונה דתפלת העמידה (כללות ענין ה"עבודה") בכל יום ויום (גם שבתות וימים טובים), שמזכירים בה את כל האבות, "אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב" - הרי **חתימת** הברכה היא: "מגן אברהם", "בך חותמין".

מובן, שענין זה צריך להתבטא גם בעבודתו של כאו"א מישראל, כדלקמן.

א. . . כמו כן יש לימוד והוראה מסיום שיעור חומש היומי - "ויאהל אברם ויבוא וישב באלוני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח לה'".

ובהקדמה - שמצינו בפרשתנו שלפני שבנה אברהם מזבח בחברון, בנה עוד מזבחות (ג' מזבחות, ולגירסא אחת - ד' מזבחות), ולא עוד, אלא שבניית כל מזבח היתה לשם כוונה מיוחדת, כדלהלן.

המזבח **הראשון**: "וירא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה'" - "על בשורת הזרע ועל בשורת ארץ ישראל", המזבח **השני**: "ויעתק משם הרהר גוי והעי מקדם ויבן שם מזבח לה'" - "כדי שינצלו בניו מאנשי העי", והמזבח **השלישי**: "ויאהל אברם ויבוא וישב גוי בחברון ויבן שם מזבח לה'" (סיום וחותרם שיעור חומש היומי) - "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית, שנאמר ויבואו כל זקני ישראל אל המלך חברונה ויכרות להם ברית בחברון אשר לפני ה'".

הנה, כדי להבין את תוכן ענינו של המזבח השלישי (דבי עסקינן) - יש להקדים ולבאר תחילה את כללות ענינם של המזבחות שבנה אברהם, בנוגע לעבודת האדם:

כללות ענין ה"עבודה" היא - עבודת **הקרבנות**, כמבואר גם במפרשים בפירוש המשנה "על שלשה דברים העולם עומד, על התורה, ועל **העבודה**, ועל גמילות חסדים", ש"עבודה" קאי על עבודת

ב. ביאור תוכנו של המזבח השלישי – המזבח שבנה אברהם בחברון, "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית": ובהקדמה – שכל פרטי העניינים שמספרת התורה (תושב"כ, ופירושה בתושבע"פ) אודות המזבח שבחברון, אינם סיפור דברים בעלמא חי"ו, כי אם, חלק מתורה הוראה, כמבואר בארוכה בזהר עד כמה מושלל לומר שהתורה היא ספר של סיפורים... ובלשון הרגוצ'ובי: "כל מה שכתוב בתורה הוא דין ולא סיפור חי"ו". ובכן, בענין זה מודגשת אחדותם של ישראל:

בנוגע ל"חברון" – מלבד היותה "קרית ארבע", "על שם ארבע זוגות שנקברו שם... אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה" [כפי שילמד הבן חמש למקרא לאחי"ז, או כפי שכבר יודע "בן עשר למשנה" ממה שלמד בשנים שעברו], האבות והאמהות דכל בניי – מציינו בזהר ש"חברון" היא מלשון חיבור, ענין **האחדות**.

ועוד ועיקר: בניית המזבח בחברון היא – מפני היותו "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית", והרי במאורע זה **נתאחדו כל שבטי ישראל** להמליך את דוד למלך על **כל שבטי ישראל**, כלומר, תמורת המצב הקודם שכל שאר שבטי ישראל היו חלוקים משבט יהודה, נתאחדו כל שבטי ישראל והמליכו את דוד למלך על **כל שבטי ישראל**.

וזוהי ההוראה שלמדים מהמזבח השלישי (סיום וחותם המזבחות) שבנה אברהם אבינו בחברון – שכל עניני העבודה (מזבח שעליו מקריבים קרבנות) צריכים להיות חזורים בענין האחדות, ענינה של "חברון", "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית".

ג. ויש להוסיף, שענין זה קשור עם הגאולה העתידה לבוא ע"י משיח צדקנו: מלכות דוד היא מלכות נצחית, "עד עולם" – כפס"ד הרמב"ם: "כיון שנמשח דוד זכה בכתר מלכות, והרי המלכות לו ולבניו הזכרים **עד עולם**, שנאמר כסאך יהי נכון עד עולם", "מלכי בית דוד הם העומדים לעולם... אבל אם יעמוד מלך משאר שבטי ישראל, תפסק המלכות מביתו". מכיון שעיקר ענין המלכות שייך לבית דוד.

ולכן, גם בגאולה העתידה לבוא, גאולה נצחית, גאולה שאין אחרי גלות – תהי המלכות של בית דוד, כפס"ד הרמב"ם "המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר **מלכות דוד** ליושנה לממשלה הראשונה", "יעמוד מלך מבית דוד", וכפי שמאריך הרמב"ם ע"ד הקשר ד"שני המשיחים, משיח הראשון שהוא

גם בזמן שבנתיים, בזמן הגלות – "דוד מלך ישראל חי וקיים", כפי שאומרים ב"קידוש לבנה". וכמדובר כמה פעמים שאין הכוונה לומר ש"חי וקיים" לעולם הבא, הכוונה היא, איפוא, ש"חי וקיים" גם עתה

.. ומשיח האחרון שעומד מבניו כו"ו, ובלשונו בפירוש המשניות: "מבית דוד ומזרע שלמה בלבד", ולא עוד, אלא שמצינו במדרשי חז"ל שמלך המשיח הוא **דוד המלך**: "דוד שמיי" ("דוד בעצמו"), ובלשון הידוע: "איש צמח שמו הוא דוד בעצמו".

ועד כדי כך, שגם בזמן שבנתיים, בזמן הגלות – "דוד מלך ישראל חי וקיים", כפי שאומרים ב"קידוש לבנה".

וכמדובר כמ"פ שאין הכוונה לומר ש"חי וקיים" **לעולם הבא** – דא"כ: (א) אין זה ענין מיוחד אצל דוד המלך, שהרי "**כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא**", (ב) אין זה ענין השייך ל"קידוש לבנה"...

הכוונה היא, איפוא, ש"חי וקיים" גם **עתה**, ולא עוד, אלא ש"חי וקיים" בתור "**מלך ישראל**" הכולל את כל בניי, "ראשיכם שבטיכם... טפכם נשיכם... מחוטב עציך עד שואב מימדיך", ולכן, שייך הדבר (א) לדוד המלך, כאמור, שמלכות דוד היא "**עד עולם**", (ב) ל"קידוש לבנה" – "שהם עתידים להתחדש כמותה", בגאולה העתידה לבוא ע"י דוד מלכא משיחא!

אמנם, ביום שני ו' מר חשון עדיין לא באה הגאולה... אבל אעפ"כ, מונח על השולחן "סידור", וכשמדפדפים ב"סידור", מוצאים שבקידוש לבנה, שמהדרים לעשותו במוצאי שבת (ובנדו"ד – בקידוש לבנה במוצאי"ק פי' לך לך הבע"ל), אומרים: "שהם עתידים להתחדש כמותה", וממשיכים לומר: "דוד מלך ישראל חי וקיים" – לא רק בשעה שאומרים זאת במוצאי שבת בעת קידוש לבנה... כי אם גם בימים שלפני"ז, גם ביום שני זה... מן הרגע הראשון שבו נעשה דוד "מלך ישראל", עד סוף הדורות!

ונמצא, שהמזבח שבנה אברהם אבינו בחברון, "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית" – קשור עם ענין הנצחיות דמלכות דוד, "עד עולם", ובאופן של **כריתת ברית** ("ושם כרתו ברית"), היינו, שבנ"י **כרתו ברית** עם דוד המלך שימלוך עליהם עד עולם, עד לגאולה העתידה לבוא ע"י דוד מלכא משיחא.

ד. עפ"י יש ללמוד הוראה נפלאה מהמזבח השלישי שבנה אברהם אבינו בחברון, "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית" – שכל עניני העבודה (כללות ענין המזבח והקרבנות בעבודת האדם) בזמן הגלות צריכים להיות קשורים וחזורים עם תוכן הענין דמלכות דוד, דוד מלכא משיחא. והענין בזה:

כתב הרמב"ן: "אמרו בספרי... אע"פ שאני מגלה אתכם מן הארץ לחוצה לארץ, היו מצויינין במצוות שכשתחזרו לא יהיו עליכם חדשים... וכן אמר ירמ"י הציבי לך ציונים, אלו המצוות שישראל מצויינין בהם... כדי שלא יהיו חדשים עלינו כשנחזור לארץ. כי עיקר כל המצוות ליושבים בארץ ה"ו".

כלומר, קיום המצוות בזמן הגלות אינו אלא בבחינת "ציונים" (סימנים) לקיום המצוות בשלימות – בגאולה העתידה, שאז יהי קיום המצוות "כמצות רצונך".

ומכיון שכן, מובן, שכאשר יהודי מקיים מצוה בזמן הזה, הרי (בד בבד עם קיום המצוה מפני **ציוני הקב"ה**, "אשר קדשנו במצוותיו וצווננו", הרי) בידעו שציוני הקב"ה על קיום המצוות בזמן הגלות הוא בבחינת "ציונים", "כדי שלא יהיו חדשים עלינו כשנחזור לארץ" – אזי קיום המצוה הוא מתוך **תשוקה וגעגועים** לזמן שבו יזכה לקיים מצוה זו בתכלית השלימות, "כמצות רצונך", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

והא בהא תליא: ככל שמוסיפים במעשינו ועבודתינו בזמן הגלות באופן ד"ציונים", מקרבים וממהירים את קיום המצוות "כמצות רצונך" בגאולה האמיתית והשלימה – כפס"ד הרמב"ם שע"י הוספת "מצוה אחת" (מחשבה אחת, דיבור אחד, ועאכו"כ מעשה אחד), "הכריע את עצמו את כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

וענין זה מרומז בסיום שיעור היומי – המזבח השלישי שבנה אברהם אבינו בחברון, "מקום שהמליכו את דוד ושם כרתו ברית":

המזבח השלישי הוא סיום וחותם ענין המזבחות שבנה אברהם, ומכיון שכן, מתבטא בו כללות ועיקר ענין העבודה (כנ"ל ס"א).

וזהו הענין דבנית מזבח השלישי בחברון, "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית" – להורות שכל עניני העבודה דכאו"א מישראל (ענין המזבח והקרבת בעבודה הרוחנית), הן בלימוד התורה וקיום המצוות, והן בעניני הרשות, "כל מעשיך יהיו לשם שמים", ו"בכל דרכיך דעהו" (שגם ענינים אלו הובאו להלכה בשו"ע), **סיומם וחותרם** (עיקרם) – בביאת דוד מלכא משיחא (המזבח שבחברון, "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית"), שאז יהיו כל עניני העבודה בתכלית השלימות, "כמצות רצונך". ומכיון שכן, הרי גם העבודה בזמן הגלות צריכה להיות חזורה בענין זה – כפי שהדבר בא לידי ביטוי **בתשוקה וגעגועים** לגאולה האמיתית והשלימה.

אמנם, ביום שני ו' מר חשון עדיין לא באה הגאולה... אבל אף-על-פי-כן, מונח על השולחן "סידור", וכשמדפדים ב"סידור", מוצאים שבקידוש לבנה אומרים: "דוד מלך ישראל חי וקיים"

ועאכו"כ בית שלישי, "מקדש אדני-י כוננו ידיך", "בנינא זקוב"ה, שיהי בתכלית השלימות], הרי מובן, שכן הוא גם בנוגע למזבח, שתכלית השלימות דמזבח היא – מזבח השלישי בביהמ"ק השלישי.

וענין זה מרומז, כאמור, במזבח השלישי שבנה אברהם בחברון – להורות שכללות ענין העבודה (סיום וחותרם ענין המזבח דאברהם) צריכה להיות מתוך תשוקה וגעגועים לשלימות העבודה, כאשר יהי ענין המזבח בתכלית השלימות – בביהמ"ק השלישי.

1. וכאמור, ככל שמוסיפים ומרבים במעשינו ועבודתנו בזמן הגלות – מקרבים וממהרים את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ובפרט כאשר מוסיפים בעניני העבודה שלמדים משיעור חומש דיום שלישי פי לך לך, ובמיוחד סיומו וחותרו, ע"ד המזבח שבנה אברהם בחברון, "מקום שהמליכו בו את דוד ושם כרתו ברית" – שע"י מקרבים וממהרים את הזמן שבו רואים במוחש, בפועל ובגלוי, את קיומה של הכריתת ברית דבניי עם דוד המלך, "דוד מלך ישראל חי וקיים", דוד מלכא משיחא.

ולא רק בתור "מלך ישראל", כי אם גם בתור מלך על כל העולם כולו, כפס"ד הרמב"ם שמלך המשיח יתקן את **העולם כולו** לעבוד את ה' ביחד, שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד", "והיתה לה' המלוכה".

וכל ענינים אלו – תיכף ומיד, "ארו עם ענני שמיא", ובפשטות – שתיכף ומיד נמצאים כל בניי בארץ הקודש, בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, בהר הבית, ורואים את המזבח השלישי בביהמ"ק השלישי, "מקדש אדני-י כוננו ידיך".

המור"י אשר נראה לדוד אביהו אשר הכין במקום דוד בגרן ארנן היבוס"י (ככל שאר פרטי בניו ביהמ"ק שהיו באופן "דמיד ה' עלי השכיל"). וממשיך הרמב"ם: "ומסורת ביד הכל שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח... הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו יצחק, והוא המקום שבנה בו נח כשיצא מן התיבה (כפי שקראנו ביום השבת דמיניי אזלינו)... ובו הקריב אדם הראשון קרבן כשנברא, ומשם נברא, אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא" (ולהעיר, שכל פרטים אלו הובאו להלכה בספר שענינו "הלכות הלכות").

ומובן, שענין זה הוא **בשורה** בכל בתי המקדשות – כפי שממשיך הרמב"ם בנוגע ל"מזבח שבנו בני הגולה", בבית שני, ש"שלשה נביאים עלו עמהם מן הגולה, אחד העיד להן על מקום המזבח כו".

אבל לאידך, כשם שבנוגע לכללות בית המקדש ישנם חילוקי דרגות [שכן, לאחר כל העילויים דבית ראשון שבנה שלמה, הרי נאמר "גדול יהי **כבוד הבית** הזה האחרון מן הראשון", ומבואר בגמרא דקאי על בית שני,

ה. ויומתק יותר – שמזבח השלישי קשור גם עם ביהמ"ק השלישי:

נתבאר לעיל שענינו של ה"מזבח" (שעיקרו – הקרבת שמקריבים עליו) קאי על כללות עבודת האדם. אמנם, נוסף לזה, הרי אין ענין יוצא מידי פשוטו – שעיקרו של המזבח הוא: המזבח שבבית המקדש, ובלשון הרמב"ם: "כיון שנבנה המקדש בירושלים, נאסרו כל המקומות לבנות בהן בית להי ולהקריב בהן קרבן... אלא בירושלים בלבד ובהר המור"י, שבה נאמר ויאמר דוד זה הוא בית ה' האלקים וזה **מזבח** לעולה לישראל".

ועפ"ז, יש לומר, שגי המזבחות שבנה אברהם הם כנגד ג' המזבחות דגי בתי מקדשות.

ובהתאם לחילוקי הדרגות בבתי המקדשות – ישנם גם חילוקי דרגות במזבחות שבהם. ובהקדמה:

בנוגע למזבח – כותב הרמב"ם: "המזבח מקומו מכוון ביותר... שנאמר זה מזבח לעולה לישראל... ונאמר בדברי הימים ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלים בהר

invitations & benchers

הזמנות ברכות

NY AREA 1.718.756.1473 • outside NY 1.888.4BENCHERS

WWW.4BENCHERS.COM